

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dany Mazákové a soudců Mgr. Olgy Mičanové a Mgr. Ondřeje Rotta ve věci

žalobce: **ČR - Ministerstvo financí**, IČO 00006947
sídlem Letenská 15, 118 10 Praha 1

proti
žalované: **Chemagroup s.r.o.**, IČO 64789071
bytem V Náměrkách 101, 547 01 Náchod-Bražec
zastoupená advokátem Jiřím Jandou
sídlem Kamenice 155, 547 01 Náchod

o zaplacení 129 992,06 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Náchodě ze dne 18. srpna 2022 č. j. 5 C 252/2020-110

takto:

I. Rozsudek okresního soudu se v části výroku I, jíž bylo žalované uloženo zaplatit žalobci 76 284,18 Kč, **zrušuje** a řízení se v této části **zastavuje**.

II. V části, jíž bylo žalované uloženo zaplatit žalobci 53 707,88 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 17. 1. 2018 do zaplacení, se rozsudek okresního soudu **potvrzuje**.

III. Ve zbývající části výroku I se rozsudek okresního soudu **mění** tak, že se žaloba zamítá.

IV. Žalobce je povinen nahradit žalované náklady řízení před okresním soudem 4 312 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce.

V. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění:

1. Shora označeným rozsudkem okresní soud uložil žalované zaplatit žalobci 129 992,06 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 17. 1. 2018 do zaplacení (výrok I) a nahradit žalobci náklady řízení 2 846,94 Kč (výrok II).

2. Žalobce zahájil řízení s tvrzením, že zaplatil žalované 129 992,06 Kč na základě rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 č. j. 16 C 64/2010-204 ve spojení s rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2016 č. j. 11 Co 435/2015-224. Následně však byla tato rozhodnutí rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2017 č. j. 30 Cdo 4084/2016-278 zrušena, a proto se žalobce domáhal vydání plnění s tím, že jde o bezdůvodné obohacení.

3. Žalovaná se žalobou nesouhlasila. Tvrdila, že hmotněprávní nárok byl v rozsahu uvedeného plnění dán.

4. Okresní soud dospěl k závěru, že v souzené věci se jedná o bezdůvodné obohacení, neboť bylo plněno na základě pravomocných vykonatelných rozhodnutí, která byla zrušena a náhrada žádané nemajetkové újmy neměla oporu v hmotném právu. Uzavřel, že dovolacím soudem zrušená rozhodnutí měla konstitutivní povahu, založila povinnost k plnění, jež žádný dřívější odraz v hmotném právu neměla. Získaná hodnota se proto okamžikem zrušení rozhodnutí stala bezdůvodným obohacením žalované.

5. Proti rozsudku podala žalovaná včas odvolání. Poukázala na judikaturu Nejvyššího soudu a zopakovala, že o bezdůvodné obohacení se nejedná, neboť žalovaná měla nárok na náhradu nemajetkové újmy v rozsahu plnění ze strany žalobkyně. Odkazovala na bod 15 rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2022 č. j. 11 Co 301/2021-447 a na zde uvedený závěr, že žalované v postavení žalobkyně vznikla újma ve výši 52 812,50 Kč s příslušenstvím. Tvrdila dále, že tento nárok byl dán ve vyšším rozsahu, než jak uzavřel Městský soud v Praze, když k výzvě odvolacího soudu blíže odvolací námitku nespecifikovala. Navrhla, aby rozsudek okresního soudu byl změněn a žaloba byla zcela zamítnuta.

6. Žalobce poté uznal, že nárok žalované na náhradu nemajetkové újmy byl dán v rozsahu 52 812,50 Kč se zákonným úrokem z prodlení od 13. 4. 2010 do 26. 4. 2016 (do dne zaplacení zažalované částky); příslušenství kapitalizoval ve výši 23 471,68 Kč a žalobu vzal v rozsahu 76 284,18 Kč (52 812,50 Kč + 23 471,68 Kč) zpět. Setrval na žalobě do výše 53 707,88 Kč, přičemž dále požadoval zákonný úrok z prodlení z 129 992,06 Kč od 17. 1. 2018 do 16. 2. 2022 a zákonný úrok z 53 707,88 Kč od 17. 2. 2022 do zaplacení. Při odvolacím jednání nárok na příslušenství z původně celé zažalované částky odůvodnil žalobce závěrem, že rozhodnutí v předcházejícím nalézacím řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 1mají konstitutivní povahu.

7. Odvolání žalované je přípustné, ale v rozsahu, jež se stalo předmětem věcného přezkumu odvolacím soudem, není důvodné.

8. Žalobce vzal žalobu o zaplacení 76 284,18 Kč zpět a odvolací soud proto se souhlasem žalované rozsudek okresního soudu v této části zrušil a řízení dle § 222a odst. 1 o. s. ř. zastavil (výrok I tohoto rozsudku).

9. V souzené věci bylo zjištěno, že u Obvodního soudu pro Prahu 1 bylo pod sp. zn. 16 C 64/2010 vedeno řízení, v němž se žalovaná společnost v postavení žalobkyně vůči žalobci (státu) v postavení žalované strany domáhala náhrady nemajetkové újmy za dlouhé řízení. Rozsudkem ze dne 3. 9. 2015 č. j. 16 C 64/2010-204 bylo státu uloženo zaplatit žalované v postavení žalobkyně 122 437,50 Kč s příslušenstvím. Městský soud v Praze jako soud odvolací rozsudkem č. j. 11 Co 435/2015-244 rozsudek soudu prvého stupně změnil a uložil státu zaplatit žalované v postavení žalobkyně 90 000 Kč se zákonným úrokem.

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted]

Poté, kdy rozhodnutí nabylo právní moci, stát zaplatil žalované celkem 129 992,06 Kč (90 000 Kč + kapitalizovaný úrok z prodlení). Rozsudkem Nejvyššího soudu č. j. 30 Cdo 4084/2016-278 byly rozsudky obvodního i městského soudu zrušeny. Poté dne 26. 10. 2020 zahájila žalobkyně toto řízení o vrácení vyplaceného plnění ve výši 129 992,06 Kč s tvrzením, že se jedná o bezdůvodné obohacení. Usnesením ze dne 7. 1. 2021 č. j. 5 C 252/2010-71 okresní soud řízení do skončení řízení vedeného u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 16 C 64/2010 přerušil. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 17. 9. 2021 č. j. 16 C 64/2010-422 byla žaloba o náhradu nemajetkové újmy zcela zamítnuta. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 16. 2. 2022 č. j. 11 Co 391/2021-447 rozsudek obvodního soudu ve věci samé potvrdil (rozhodnutí změnil pouze v rozsahu rozhodnutí o nákladech řízení). Poté okresní soud v tomto řízení pokračoval a rozhodl přezkoumávaným rozsudkem.

10. Žalobce plnil žalované 129 992,06 Kč dne 26. 4. 2016 na základě soudních rozhodnutí, která byla následně zrušena, a obecně lze uzavřít, že žalované vzniklo bezdůvodné obohacení. Domáhá-li se nyní žalobce vrácení plnění toho, co plnil na základě soudního rozhodnutí, které ale bylo zrušeno, závisí důvodnost jeho požadavku na tom, zda podle hmotného práva, tj. i bez rozhodnutí, jež bylo zrušeno, plnil hmotněprávní povinnost, kterou v okamžiku plnění skutečně měl či nikoli. Okresní soud dospěl k závěru, že taková hmotněprávní povinnost na straně státu nebyla ani z části dána, neboť rozhodnutí o nemajetkové újmě má konstitutivní povahu. S tímto závěrem se odvolací soud neztotožnil.

11. V procesní nauce se rozsudky třídí podle různých hledisek. Vedle jiných je známé třídění rozsudku na deklaratorní a konstitutivní. Rozhodnutí deklaratorní se o sporném hmotněprávním vztahu toliko závazně vyslovuje, aniž ho mění. Rozhodnutí konstitutivní jsou přímo důvodem vzniku, změny nebo zániku hmotněprávních vztahů. Rozhodnutí deklaratorní tedy zůstávají svou povahou nutně skutečností pouze procesní, vytvářejí vztahy procesní založené závazným výrokem soudu o hmotných subjektivních právech, které trvaly již před vydáním rozhodnutí a které mají tedy účinky ex tunc. Deklaratorní rozsudek proto nemá vliv na existenci hmotněprávních vztahů mezi účastníky řízení. Naproti tomu rozhodnutí konstitutivní jsou svou povahou nejen skutečností procesní, nýbrž i hmotněprávní, neboť jsou přímo ve smyslu ustanovení hmotného práva samy teprve důvodem vzniku nového, předtím neexistujícího hmotněprávního vztahu, popř. jeho změny či zániku. S konstitutivním rozhodnutím jsou proto spojeny účinky ex nunc. Konstitutivní rozhodnutí tedy nedeklaruje již existující práva a povinnosti, ale zasahuje do hmotněprávní sféry účastníků tak, že zakládá, mění nebo ruší subjektivní práva a povinnosti.

12. V řízení vedeném u Obvodního soudu pro Prahu 1 se žalovaná v postavení žalobkyně domáhala zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která jí měla být způsobena v souvislosti s délkou správních řízení, jejichž předmětem bylo stanovení daňové povinnosti, a navazujícího soudního přezkumu těchto rozhodnutí. Šlo o nárok uplatněný dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Odvolací soud dospěl k závěru, že rozhodnutí o takových nárocích nemají konstitutivní povahu, nezakládají nárok samotný (jak uzavřel okresní soud), ale deklaratorně určují výši nároku. Soudy v řízeních o nároku uplatněném dle z. č. 82/1998 Sb. zkoumají, zda byly splněny zákonné předpoklady vzniku tohoto nároku, ale svým rozhodnutím nárok nezakládají, což vyplývá i z toho, že přiznávají náhradu nemajetkové újmy s úrokem z prodlení (dospějí k závěru, že nárok vznikl ještě před rozhodnutím soudu) a zákon sám předpokládá také promlčení tohoto nároku (§ 32 zákona č. 82/1998 Sb.). Výklad, který zaujal okresní soud, by nakonec vedl k tomu, že by nárok žalované nebyl uspokojen vůbec, byť z odůvodnění rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 16. 2. 2022 č. j. 11 Co 391/2021-447 vyplývá, že soud dospěl k závěru, že nárok žalované v postavení žalobkyně byl v rozsahu 52 812,50 Kč s úrokem z prodlení

od 13. 4. 2010 do zaplacení, tj. do 26. 4. 2016, dán. Žalobě nebylo vyhověno právě a jen se zřetelem k tomu, že se plnění žalované právě zaplacením 129 992,06 Kč dostalo.

13. V souzené věci je tedy nutno vyjít z toho, že na straně žalované byl dán nárok na nemajetkovou újmu v rozsahu 52 812,50 Kč s úrokem z prodlení od 13. 4. 2010 (jak bylo judikováno rozhodnutím Městského soudu v Praze). K jeho uspokojení došlo 26. 4. 2016, a to zaplacením 129 992,06 Kč. Se zřetelem k tomu, že úrok z prodlení z 52 812,50 Kč za dobu od 13. 4. 2010 do 26. 4. 2016 byl žalobcem kapitalizován na 23 471,68 Kč a jeho kapitalizace nebyla žalovanou sporována, je třeba uzavřít, že žaloba o vrácení 129 992,06 Kč byla do výše 76 784,18 Kč nedůvodná. Pouze v rozsahu 53 707,88 Kč s úrokem žádaným od 17. 1. 2018 (výzva k plnění byla žalované doručena s tím, že má plnit do 16. 1. 2018) byl nárok na vydání bezdůvodného obohacení dán. Odvolací soud proto rozsudek okresního soudu v této části dle § 219 o. s. ř. potvrdil (výrok II tohoto rozsudku). Tvrdila-li žalovaná, že její nárok na nemajetkovou újmu byl dán ve větším rozsahu, než jak bylo uzavřeno Městským soudem v Praze, je třeba uvést, že k tomuto tvrzení neučinila přes výzvu odvolacího soudu žádná podstatná rozhodná tvrzení. V nalézacím řízení vedeném o nároku na nemajetkovou újmu před Obvodním soudem pro Prahu 1 byl nárok žalované ve zbývající výši rovněž předmětem soudního řízení, ale žaloba byla pravomocně zamítnuta. Tímto rozhodnutím je odvolací soud vázán i v tomto řízení (§ 135 o. s. ř.).

14. Se zřetelem k výše uvedenému závěru o deklaratorním charakteru rozhodnutí vydaného dle zákona č. 82/1998 Sb. není dán nárok žalobce na úrok z prodlení, který byl žádán z celé zažalované částky za dobu od 17. 1. 2018 do 16. 2. 2022, se zřetelem k tomu byl rozsudek okresního soudu v této části změněn a žaloba byla zamítnuta (výrok III tohoto rozsudku).

15. Odvolací soud z části změnil rozsudek okresního soudu, a proto musel nově rozhodnout o nákladech řízení před okresním soudem (§ 224 odst. 2 o. s. ř.). V řízení před okresním soudem byl dán předmět sporu po celou dobu zažalovanou částkou 129 992,06 Kč (v řízení před okresním soudem žalobce na závěry Městského soudu v Praze vyslovené v rozsudku ze dne 16. 2. 2022 č. j. 11 Co 391/2021-447 procesně nereagoval) a úspěch žalobce byl proto dán v rozsahu 53 707,88 Kč, tj. pouze 41 % předmětu sporu. Úspěch žalované byl naopak dán v rozsahu 59 % předmětu sporu, a proto má žalovaná právo na náhradu nákladů řízení před okresním soudem v rozsahu 18 % (§ 142 odst. 2 o. s. ř.). Zástupce žalované učinil v řízení před okresním soudem celkem tři úkony právní pomoci (převzetí věci, podání odporu a vyjádření) po 6 300 Kč, dále mu náleží 3krát paušální náhrada hotových výdajů á 300 Kč a náhrada 21% DPH, tj. celkem činily náklady řízení před okresním soudem vzniklé na straně žalované 23 958 Kč a 18 % z těchto nákladů činí 4 312 Kč.

16. V odvolacím řízení byla situace jiná. Žalobce vzal z části žalobu zpět a je třeba uzavřít, že v této části odvolacího řízení byl dán vyšší úspěch žalované (pokud jde o úkon podaného odvolání a vyjádření k částečnému zpětvzetí). Naopak v části, která se stala předmětem věcného přezkoumání odvolacím soudem, tj. i předmětem odvolacího jednání, byl žalobce zcela úspěšný (pokud jde o úkon účasti zástupce při odvolacím jednání včetně vyúčtovaných nákladů cestovného). Se zřetelem k těmto skutečnostem dospěl odvolací soud k závěru, že je namístě žádnému z účastníků nepřiznat právo na náhradu nákladů odvolacího řízení dle § 142 odst. 2 o. s. ř.

Poučení:

Proti výroku II tohoto rozsudku je přípustné dovolání, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného práva nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím

soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. Dovolání lze podat do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí, a to podáním u Okresního soudu v Náchodě a rozhodoval by o něm Nejvyšší soud v Brně.

Proti zbývajícím výrokům tohoto rozsudku není dovolání přípustné.

Hradec Králové 6. prosince 2022

JUDr. Dana Mazáková v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje [redacted]